

Fekete Vince

FÉLEMELETEN

- Borsodi L. László: Félelemlet -

Csendes, halk szavú költő Borsodi L. László, aki – költőként – tíz-tizenöt centivel a föld fölött lebeg. Illetőleg, hát ez az az állapot, amelyre áhítozik, hogy helyzetbe hozza magát, helyzetbe kerüljön. És ez nem azt a bizonyos, romantikus költői révületet jelenti, amikor a poéta égre szegezett tekintettel mered a firmamentumra, és várja a nagybetűs Ihletet, hanem magát a *költői* létállapotot, nyugalmat, csendességet, azt a ritka pillanatot, amikor megszületik a vers, és amely pillanatra, percre, órára sokszor napokat, hónapokat, sőt – van, akinél – éveket is kell várni.

Nem véletlen, hogy kötetének a nyitóverse, az *Invokáció* valami ilyesmiről szól, s az sem véletlen, hogy az ima hangján teszi mindezt:

„mindennapi utazásom
- hogy ne kelljen földön járnom -
add meg
nekem
ma”

Vagyis a mindennapi utazás, lebegés, a mindennapi elrugaszkodás, eltávolodás kérése ez, hogy odébb kerülhessen mindattól, ami lehúzó, ami földi, s egyúttal egy másik világba – a versek, a költészet? – világába való átlibbenés, átbillenés, átfolyás óhajta. Révült állapot? Költői? Nem tudom. De valami egészen más, mint ami nap mint nap körülvesz bennünket. És itt most sorolhatnók a mindennapi stresszeinket, félelmeinket, kötelességeinket, és egyebeket, amelyek közepette ajándék a Fennvalótól, vagy Valakitől, aki mindenkinek fölött áll, s aki nem evilági, nem földi, és aki valahonnan a Túlból, a transzcendensből, de mindenképp valami számunkra teljesen ismeretlen terepnumról küldi – ha küldi természetesen, ha méltóztatik küldeni – ezt a csöppnyi, percnyi, pár percnyi bonuszt, ráadást, ami az ihlet perce, pillanata.

* Csíkszereda, 2007, Hargita Kiadóhivatal.

És ez a költői létállapot – félemelet – is valahol az ég és a föld között van. Nem éppen a földön, annál valamivel fennebb, a fenti és a lenti között. Ebben a közöttiségben: élet és halál, lét és nemlét, lent és fent, mindennapi és nem mindennapi, inneni és túli stb. területén. De a legpontosabb helymeghatározás: a Között. A közöttiség, a tengés-lengés, a létezés a világok között. („Botladozom két világ között...”)

Magány és társravágyás, fohász és istenkeresés, szenvedés és bűnhődés, a feltétlen odaadás, a teljes átadás és a birtoklásvágy, és annak a kijelentése, hogy: „Én vagyok mindenben / bennem vannak mindennek”, vagyis a mikro- és makrokozmosz közötti sajátos kapcsolat kivetítése. Úgy vagyok én parányi részecskeként a Mindenségben, hogy maga a Mindenség bennem, a parányiban ugyanúgy fellelhető.

A kötet, é kis füzetecske hetven vagy nyolcvan százalékában az az érzése az olvasónak, hogy az csak töredékekből áll, mert – zenei hasonlattal – a vers felvezetése, kiteljesedő belső íve és a levezetés közül valamelyik szinte mindig hiányzik. Vagy in medias res kezdődik a Borsodi-vers, vagy a levezetés, a szokványos befejezés előtt már berekesztődik a költemény, s így a szöveg elharapódik, úgy ér véget, hogy hiányt, betöltendő űrt hagy maga után. És ez az a hiány, ami cseles poétikai eszközként munkálni kezd aztán az olvasóban, mintegy arra készítvén őt, hogy saját maga töltsse ki az üresen maradt negatív öntőformákat – a saját maga tapasztalataival. És ugyanez a hiányos, elharapott szerkesztésmód a jellemzője nemcsak külön-külön a verseknek, hanem a kisebb egységekben, a versszakokban, versmondatokban és a verssorokban is ez a szervezőelv dominál.

A Borsodi-versek nem is úgy azok, amik, ahogy ezt a klasszikusabb eleje-közepe-vége költeményektől elvárnók, hanem egy hatalmas tömbből (léttapasztalatok, olvasás-, műveltség- és egyéb élmények) kipattintott, kispicelt, kiragadott darabok. Csiszolgat rajtuk, leüti a szép kerek formát, hagyja egy kicsit érdesebbre, nem túl művire, túllontúl megcsiszoltra, hanem természetesebbre, emberközelibbre.

Negyedik kötete ez Borsodi L. Lászlónak, de tulajdonképpen az első három könyvének az essenciája, a java található meg itt, régebbi és újabb versek, mindazok, amelyek együtt adják ennek a csíkszeredai költőnek a sajátos költői énjét. Túl van már a kezdeti bizonytalanságokon, az induló költők borzosságán, fésületlenségein. Egyszerű, tiszta hang az övé, nem harsány, nem hivalkodó. És ez a félemelet igazából

az a *pont* is ezekben a szikár, magát a mestert, Pilinszkyt is idéző dísztelen, a hallgatásokat, az elhallgatásokat, a befelé való sziszegést hangsúlyozó költeményekben, ahonnan ezután egyedül, csak a maga útját követve kell továbblépnie. Innen már a nagy széles pusztaság van a „senki nem segít” érzésének a tudatában. Innen már a legnehezebb, mert csak magára hagyatkozhat, és innen már a legkönnyebb, mert csakis magára hagyatkozhat. A félemelet nem a magasság még, nem a mélység már, innen visszaút nincs, innen átjárás sincs, csak egyetlen irány van, és ezt – úgy hiszem – jól tudja maga Borsodi L. László is.

Egy fej a Golgotánál (Déry Tibor)